BØRN OG UNGE
Aarhus Kommune

KVALITETSRAPPORT

2017
DAGTILBUD

Kvalitetsrapport

LOKALRAPPORT FOR

ARVEPRINSESSE CAROLINES BØRNEASYL (SDT)

INDHOLD

KORT OM KVALITETSRAPPORTEN FOR 2017 **3**

SIDEN SIDST **4**

EFFEKT **5**

LÆRING OG UDVIKLING 5

TRIVSEL OG SUNDHED 13

FÆLLESSKABER 16

YDELSER **19**

TIDLIG OG RETTIDIG INDSATS 19

HELHEDSSYN 22

SAMSKABELSE 27

VIDENSBASERET PRAKSIS 31

ORGANISERING **34**

DAGTILBUDDETS AFDELINGER 34

BØRNENES FREMMØDE 35

RESSOURCER **36**

LOKALDISTRIKT 36

FORÆLDRENES UDDANNELSESNIVEAU 37

MEDARBEJDER SYGEFRAVÆR OG ARBEJDSMILJØ 37

ØKONOMI 39

DAGTILBUDSBESTYRELSENS UDTALELSE **40**

KORT OM KVALITETSRAPPORTEN FOR 2017

Denne rapport er en del af Børn og Unges kvalitetsrapportering for dagtilbud i Aarhus Kommune.

Byrådet har vedtaget, at kvalitetsrapporterne skal udgøre et redskab til kvalitetsudvikling og kvalitetssikring på hele 0-18-års området. Rapporterne skal bidrage til at sikre det bedst mulige grundlag for at kvalificere den faglige indsats og den politiske beslutningsproces.

Med børne- og ungepolitikken og Børn og Unges organisatoriske vision 'Stærkere fællesskaber' er der formuleret en ny og ambitiøs vision for børnene og de unge og for Børn og Unge som organisation. Disse visioner er afsæt for det daglige arbejde og for samarbejdet i Børn og Unge. Dette afspejler sig også i indholdet og opbygningen af kvalitetsrapporten. Afsnittet om effekt er således opbygget efter Børn og Unges tre budgetmål, og afsnittet om ydelser er opbygget efter Børn og Unges faglige strategier.

Det primære formål med kvalitetsrapporten er at danne afsæt for den lokale dialog om kvalitetsudvikling – med afsæt i overvejelser om ressourcer, styrker og udfordringer. Samtidig er rapporten et vigtigt grundlag for fælles refleksion omkring indsatsen i forhold til børnene og de unge med afsæt i Børn og Unges vision og strategiske ramme.

På børne- og ungeområdet udvikles kvaliteten først og fremmest i mødet mellem medarbejderne, børnene og de unge og i samarbejde med deres forældre og er udtryk for den effekt, de lokale indsatser har for børnenes trivsel, læring og udvikling. Rapporten følges op af en kvalitetssamtale, hvor rapportens oplysninger drøftes. Ved samtalen indkredses et eller flere særlige udviklingspunkter, hvor der skal iværksættes en ekstra indsats for at løfte kvaliteten. Områdechefen kan også på samtalen tildele et eller flere tilsynspunkter, hvis praksis ikke lever op til lovgivningen eller Aarhus Kommunes standarder/retningslinjer besluttet af byrådet. Tilsyns- og udviklingspunkterne håndteres og udfoldes i dagtilbuddets lokale udviklingsplan.

Kvalitetsrapporten er dermed et centralt element i det ledelsesmæssige tilsyn, der føres med dagtilbud i Børn og Unge. De samlede resultater drøftes slutteligt i byrådet.

Kvalitetsrapporten er blevet til i et samarbejde mellem kommunens dagtilbud og Børn og Unges fællesfunktioner. Oplysningerne i rapporten kommer fra fællesfunktionernes eksisterende databaser samt fra dagtilbuddenes indberetning.

Baggrundsoplysninger om dagtilbuddet

Arveprinsesse Carolines Børneasyl (SDT) ligger i det geografiske område, som i Børn og Unge går under navnet Område Randersvej.

Arveprinsesse Carolines Børneasyl (SDT) består af 0 vuggestuer, 0 børnehaver og 1 integrerede institutioner samt 0 dagpleje.

28

Børn i alderen 0-2 år er indskrevet i dagtilbuddet.

40

Børn i alderen 3 år - skolestart er indskrevet i dagtilbuddet.

0,0%

Af børnene i dagtilbuddet (bhv.-skolestart) har dansk som andetsprog.

0,0%

Af børnene i dagtilbuddet har et handicap.

Arveprinsesse Carolines Børneasyl (SDT)
Hjarnøgade 9
8000 Aarhus C
Tlf.: 51648965
Dagtilbudsleder: Mette Langhein-Winther
E-mail: mlw@aarhus.dk

SIDEN SIDST

UDVIKLING ›

Ved vores sidste kvalitetssamtale aftalte vi i dagtilbuddet følgende udviklingspunkter:

1. Tidlig indsats: Fokus på sprog 2. Fokus på samarbejdsrelationerne i lokal området 3. Sygefravær: Målet er at det gennemsnitlige samlede fravær er under 15 dage og det gennemsnitlige korte fravær er under 6 dage.

OPFØLGNING ›

Som opfølgning på vores aftaler har vi..:

I vuggestuen: Samling med sang, rim og remser hver dag. Ugentlig aktivitet med sang og instrumenter.

Børnehaven: Samling med ugens bog og ugens rim. Fælles: Musik, sang, rim og remser på legepladsen Fredagssjung hvor alle børnene mødes i vuggestuen og laver rytmik. dans og synger sammen.

Både vuggestuen og børnehaven besøger det lokale plejehjem, hvor børnene og de ældre hygger sig sammen omkring forskellige aktiviteter. Ofte har vi madpakker med. Den lokale kirke invitere flere gange i løbet af året til forskellige arrangementer.

Vi har haft et forløb med Martin Kirkevang omkring emnet Arbejdsglæde og kollegaskab.

RESULTAT ›

Resultatet af vores opfølgende arbejde med udviklingspunkterne har i særlig grad vist sig ved...:

En større bevidsthed og større samarbejde blandt personale og forældre om hvor vigtigt det er at understøtte barnets sproglige udvikling.

Dagtilbuddet er blevet mere synligt i nærmiljøet.

Korttids sygefravær er blevet mindre, men desværre er vi ikke nået i mål omkring langtidsfravær. Vi har fokus på, at få de langtidssyge tilbage i arbejde.

EFFEKT

LÆRING OG UDVIKLING

I Aarhus Kommune har vi høje ambitioner på alle børns og unges vegne. Motivation og passende udfordringer gennem leg og læring har betydning for at lære og udvikle sig – både som individ og som del af fællesskabet. Lysten til at lege, lære og til at skabe skal bevares og stimuleres gennem hele opvæksten. Børn og unge har forskellige forudsætninger og lærer på forskellige måder. Derfor skal alle børn og unge målrettet understøttes og udfordres. Det gælder også børn med særlige behov eller med særlige talenter.

Om læring og udvikling har Aarhus Byråd besluttet følgende overordnede effektmål:

"Alle børn og unge udvikler og udfolder deres potentialer optimalt. De er aktive i egen læring, er motiverede, ihærdige og vedholdende, og har de faglige, personlige, sociale og kulturelle kompetencer, der skal til, for at ruste dem til deres videre uddannelses-/dannelsesforløb."

PERSONLIG UDVIKLING OG DANNELSE

For at understøtte børnene i deres personlige udvikling er det vigtigt, at børn mødes anerkendende og medlevende af deres omverden. Det betyder, at de skal udfordres og støttes i deres personlige udvikling samtidig med, at de oplever sig værdsat som dem, de er. Det er derfor vigtigt, at der skabes rum til, at børnene kan være nysgerrige, udforske verden, øve sig og udvikle egen identitet og selvstændighed.

Læreplanstemaet: Alsidig personlig udvikling

Dagtilbuddenes arbejde med børnenes personlige udvikling er beskrevet i dagtilbuddets pædagogiske læreplan, men allerede i forbindelse med sundhedsplejens hjemmebesøg rettes der opmærksomhed på barnets personlige udvikling og interaktion med andre.

Andel af dagtilbuddets børn der ved sundhedsplejens vurdering ved 9-10 mdr. havde kompetencer til ...:	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...indlevelse i andre	-	100,0%	**100,0%**	98,1%

Kilde: Sundhedsplejens indberetning i TMSund

Barnets alsidige personlige udvikling er en dannelsesproces, hvor barnet afprøver og udvikler sin identitet, mens det øver sig i at forstå sig selv. Barnet søger anerkendelse, spejler sig og tester sig selv ved at tilkendegive, hvad det kan lide og ikke kan lide.

Andel af dagtilbuddets børn...:	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
På 9-14 mdr., der har kompetencer til ...:				
...indlevelse i andre	-	-	**100,0%**	95,1%
...at tage initiativ	-	-	**100,0%**	99,1%
...at være psykisk robust	-	-	**100,0%**	97,3%
På vej mod 3 år, der har kompetencer til...:				
...indlevelse i andre	-	-	**100,0%**	93,1%
...at handle selvstændigt	-	-	**90,9%**	84,5%
...at være psykisk robust	-	-	**100,0%**	82,7%
På vej mod 6 år, der har kompetencer til...:				
...indlevelse i andre	-	-	**78,9%**	84,5%
...at tage vare på egen integritet	-	-	**84,2%**	91,9%
...at være psykisk robust	-	-	**63,2%**	71,2%

Kilde: Dialoghjulet, vurdering foretaget af forældre og pædagogisk personale.

BØRNENES SPROGLIGE UDVIKLING

Gode sprogfærdigheder er afgørende for børns trivsel, læring og udvikling. Sproget er fundamentet for at kunne kommunikere og lære noget nyt. Samtidig er det et vigtigt redskab til at kunne sætte ord på sine følelser og meninger.

Børns sproglige udvikling i de første leveår har stor betydning for deres fortsatte udvikling af sprog- og læsefærdigheder. Blandt andet har en god talesproglig udvikling i de tidlige år stor betydning for, at barnet ikke senere får læsevanskeligheder i skolen. Det er derfor vigtigt, at der foregår en tidlig og målrettet indsats for at udvikle børnenes sprog.

Dagtilbuddenes arbejde med børnenes personlige udvikling er beskrevet i dagtilbuddets pædagogiske læreplan, men allerede i forbindelse med sundhedsplejens hjemmebesøg rettes der opmærksomhed på barnets personlige udvikling og interaktion med andre.

Læreplanstemaet: Sproglig udvikling

Sproglig udvikling er et af de seks temaer, som dagtilbuddene arbejder målrettet med i forbindelse med den pædagogiske læreplan. Udvikling af sproglige og kommunikative kompetencer rodfæstes allerede, fra barnet er spæd, og følges blandt andet ved sundhedsplejens besøg i hjemmet.

Andel af dagtilbuddets børn der ved sundhedsplejens vurdering ved 9-10 mdr. havde kompetencer til at ...:	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...etablere sproglig kontakt	-	100,0%	**81,8%**	87,2%
...kommunikere med kendte andre	-	100,0%	**90,9%**	95,7%

Kilde: Sundhedsplejens indberetning i TMSund

En god pædagogisk praksis sikrer børnene støtte i udviklingen af deres ordforråd og i at forstå de begreber og regler, der gælder for det talte sprog såvel som for brugen af skriftsprog, kropssprog og billedsprog. At tilegne sig sprog handler ligeledes om øjenkontakt, turtagning (i samtaler) og om det at have en fælles opmærksomhed (med en voksen) på det, der kommunikeres om.

Andel af dagtilbuddets børn...:	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
På 9-14 mdr., der har kompetencer til ...:				
...etablere sproglig kontakt	-	-	**100,0%**	95,4%
...kommunikere med kendte andre	-	-	**90,9%**	85,3%
...håndtere sprogets form	-	-	**81,8%**	65,7%
På vej mod 3 år, der har kompetencer til...:				
...etablere sproglig kontakt	-	-	**90,9%**	94,7%
...kommunikere med sin omverden	-	-	**100,0%**	87,9%
...forstå sprogets regler	-	-	**72,7%**	73,2%
På vej mod 6 år, der har kompetencer til...:				
...forstå og bruge sproget situationsuafhængigt	-	-	**100,0%**	93,6%
...kommunikere med deres omverden	-	-	**100,0%**	89,2%
...eksperimentere med skriftsproget	-	-	**89,5%**	77,6%

Kilde: Dialoghjulet, vurdering foretaget af forældre og pædagogisk personale.

Sprogvurderinger

Et af redskaberne til at tydeliggøre et barns sproglige udvikling er sprogvurderingen, som gennemføres første gang, når barnet er omkring 3 år. Sprogvurderingen foregår som en leg for barnet med en efterfølgende dialog med forældrene om, hvordan dagtilbud og forældre sammen kan støtte op om barnets sproglige udvikling fremadrettet.

I Aarhus Kommune sprogvurderes alle børn, når de er omkring 3 år og igen i 0. klasse. Materialet der anvendes til sprogvurderingen er udviklet af forskere på Syddansk Universitet og stiller skarpt på fire dimensioner i børnenes sproglige udvikling:

- Kommunikative kompetencer, som siger noget om, hvordan barnet bruger sproget i forskellige kommunikative situationer.
- Lydlige kompetencer, som handler om barnets kompetencer til at genkende og benævne bogstavnavnene og skelne sproglyde.
- Receptivt talesprog, hvor der fokuseres på barnet sprogforståelse.
- Produktivt talesprog, som stiller skarpt på barnets aktive brug af sproget med særligt fokus på ordforråd og grammatik.

15

3-årige børn med **dansk som modersmål** der er blevet sprogvurderet i dagtilbuddet i 2017.
Opgjort for perioden 1/1-30/9 2017.

1

3-årige børn med **dansk som andetsprog** er blevet sprogvurderet i dagtilbuddet i 2017.
Opgjort for perioden 1/1-30/9 2017.

0

børn med **dansk som andetsprog** er blevet sprogscreenet før skolestart i 2017.
Opgjort for perioden 1/1-30/9 2017.

Andel af dagtilbuddets børn, der ved sprogvurderingen som 3-årig blev vurderet til at have behov for…:	**Dansk som modersmål**		**Dansk som andetsprog**	
	Dagtilbuddet 2017	Kommunen 2017	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...en generel indsats	86,7%	91,3%	-*	39,7%
...en fokuseret indsats	13,3%	4,9%	-*	20,4%
...en særlig indsats	0,0%	3,3%	-*	39,1%

Kilde: Sprogvurderingen ved 3 år, opgjort for perioden 1/1-30/9 2017

Sprogvurderingen af 3-årige fordelt på dimensioner

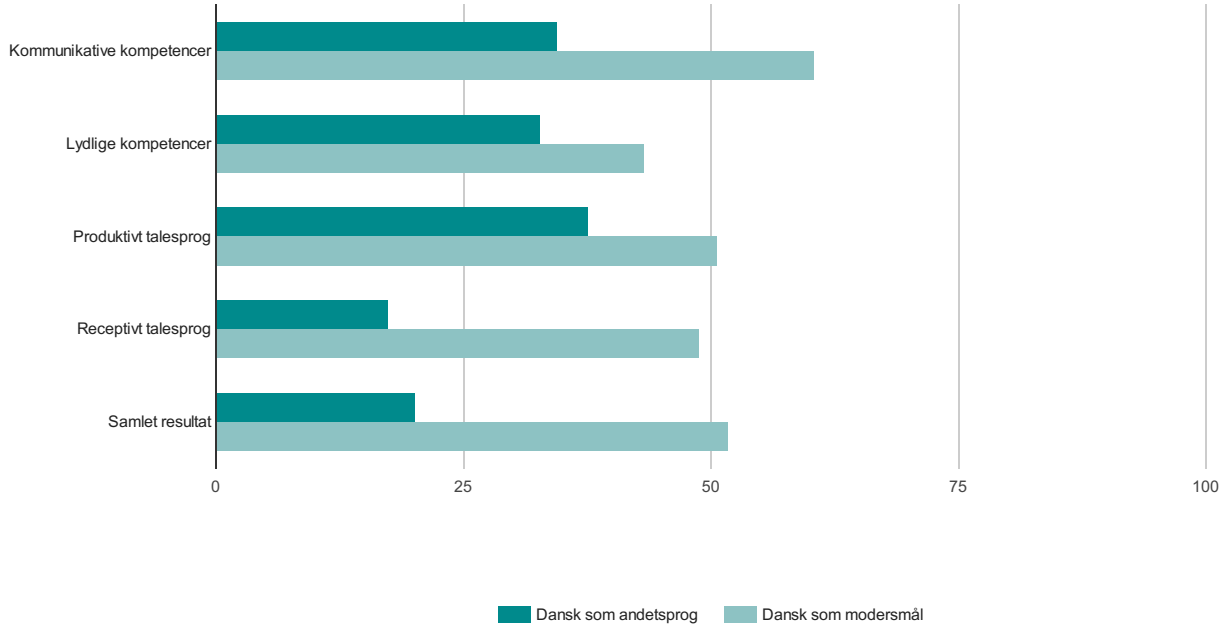

Kilde: Sprogvurderingen ved 3 år. Gennemsnitlig score på de fire underliggende dimensioner i sprogvurderingen.

Manglende danskkundskaber er for mange børn med dansk som andetsprog en væsentlig barriere for at gennemføre en uddannelse, ligesom det er en barriere for at deltage ligeværdigt på arbejdsmarkedet og i det øvrige danske samfund. Derfor er det i Aarhus Kommune besluttet, at sprogvurderer alle børn med dansk som andetsprog – både når de er omkring 3 år, og inden de starter i 0. klasse. Dette gøres for at sikre, at børnene får den støtte til at lære dansk, som de har brug for.

Aarhus Kommunes målsætning er, at andelen af børn med dansk som andetsprog, der ved sprogscreening ved skolestart vurderes at have tilstrækkelige danskkundskaber, skal være over 40 %

Andel af dagtilbuddets børn med dansk som andetsprog, der ved en sprogscreening før skolestart blev vurderet til at have...:	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...et uvæsentligt behov for støtte til at lære dansk	-*	-*	**-***	34,1%
...et særligt behov for støtte til at lære dansk	-*	-*	**-***	60,6%
...behov for basisundervisning i dansk	-*	-*	**-***	5,3%

Kilde: Sprogscreening før skolestart.

I løbet af det første halve år efter børnenes overgang fra dagtilbud til skole sprogvurderes børnene på ny. Der er igen fokus på de fire dimensioner i børnenes sproglige udvikling med en tilpasning i sprogvurderingen, så den følger børnenes alder. Sprogvurderingen gennemføres som en gruppetest i klassen, hvor børnenes lydlige kompetencer og receptive talsprog belyses - med mulighed for mere dybdegående individuelle vurderinger, hvor også de kommunikative kompetencer og det produktive talesprog vurderes.

Andel af dagtilbuddets børn, der ved sprogvurderingen i 0. klasse blev vurderet til at have behov for...:	Dansk som modersmål		Dansk som andetsprog	
	Dagtilbuddet 2017	Kommunen 2017	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...en generel indsats	66,7%	95,9%	-	76,4%
...en fokuseret indsats	11,1%	2,3%	-	10,7%
...en særlig indsats	22,2%	1,8%	-	12,9%

Kilde: Sprogvurderingen i 0. klasse. Opgjort for skoleåret 2017/18

Sprogvurderingen i 0-klasse fordelt på dimensioner

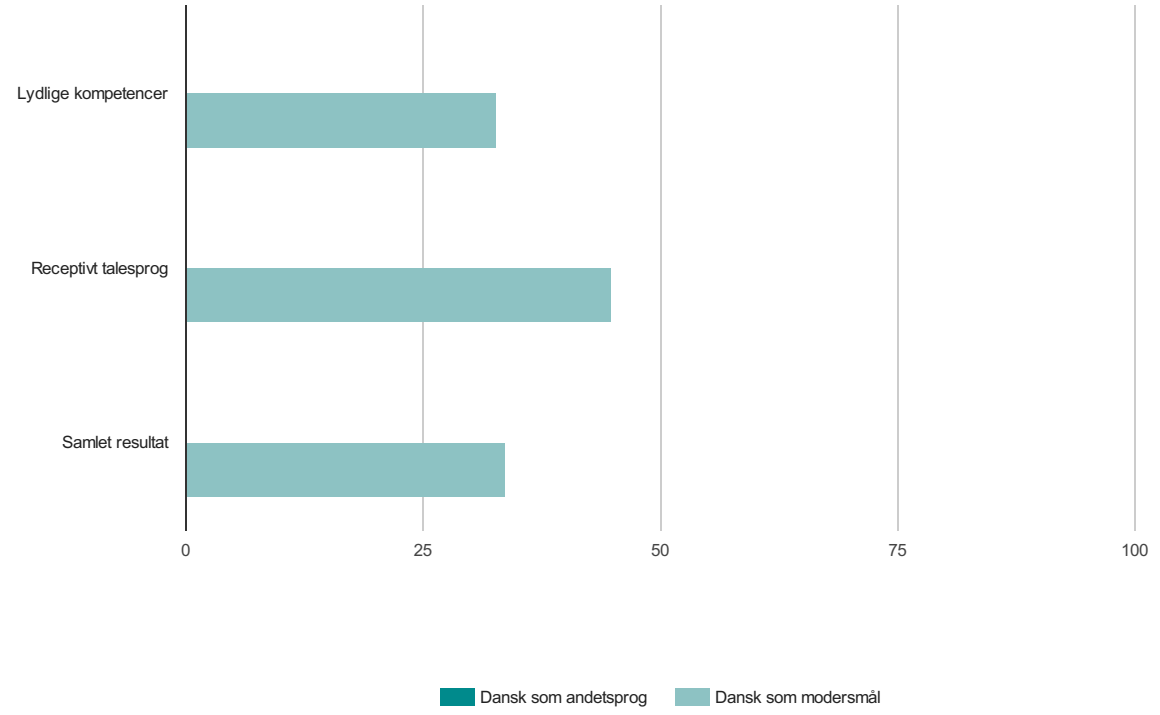

Kilde: Sprogvurderingen i 0. klasse. Gennemsnitlig score på de to underliggende dimensioner i sprogvurderingens gruppeprøve.

NATUR OG MILJØ

Børns kompetencer inden for natur og naturfænomener bliver udviklet gennem aktiv involvering i naturen. Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kognitiv og en kropslig dimension. Naturen giver æstetiske oplevelser, erfaring med naturkræfter og motorisk træning, som vil være med til at styrke børnenes evne til at systematisere og kategorisere deres omverden.

Læreplanstema: Natur og naturfænomener

Læreplanstemaet natur og naturfænomener beskæftiger sig både med børnenes fysiske møde med naturen og læring om naturen og dens fænomener. I mødet med naturen får børnene blandt andet mulighed for at udvikle deres krop og sanser, samtidig med at deres nysgerrighed og de lærer nyt om dyr, planter, årstider og førmatematiske begreber som størrelse, vægt, form, længde m.v.

Andel af dagtilbuddets børn...:	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
På 9-14 mdr., der har kompetencer til ...:				
...tage imod naturoplevelser	-	-	**100,0%**	91,7%
På vej mod 3 år, der har kompetencer til...:				
...være nysgerrige overfor naturen og naturfænomener	-	-	**72,7%**	80,0%
...have kendskab til dyr, planter og materialer i naturen	-	-	**100,0%**	85,8%
...have glæde ved oplevelser i naturen	-	-	**100,0%**	91,0%
På vej mod 6 år, der har kompetencer til...:				
...efterleve adfærdsreglerne i naturen	-	-	**94,7%**	91,4%
...have indsigt i dyrs og planters livsbetingelser	-	-	**89,5%**	90,1%
...eksperimentere med naturens materialer	-	-	**100,0%**	90,9%

Kilde: Dialoghjulet, vurdering foretaget af forældre og pædagogisk personale.

KULTUR OG KREATIVITET

Kunst og kultur appellerer til forskellige sanser hos børn, ligesom den kan stimulere læringsprocesser ved at pirre børns fantasi og nysgerrighed. Kunst og kultur rummer alternative måder at tænke og være sammen på. Ved at inddrage kunst- og kulturaktiviteter i dagtilbud kan der således opstå muligheder for fælles oplevelser og aktiviteter, der appellerer til nye sider af børnene.

Læreplanstema: Kulturelle udtryksformer og værdier
Læreplanstemaet kulturelle udtryksformer og værdier omhandler både mødet med kultur i kreativ forstand - i form af kunst, musik, teater - og om mødet med egen og andres kultur og traditioner. Det handler om børnenes begyndende forståelse for den verden, de lever i, dens mange forskellige kulturer, traditioner og etiske og moralske kodeks.

Andel af dagtilbuddets børn...:	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
På 9-14 mdr., der har kompetencer til ...:				
...deltage i kulturelle aktiviteter	-	-	**100,0%**	89,3%
På vej mod 3 år, der har kompetencer til...:				
...være kreative	-	-	**100,0%**	83,8%
...være opmærksom på egen kultur	-	-	**100,0%**	82,9%
..deltage i kulturelle fællesskaber	-	-	**90,9%**	83,1%
På vej mod 6 år, der har kompetencer til...:				
...være kreativ	-	-	**100,0%**	92,8%
...forstå egen og andres kulturer	-	-	**100,0%**	86,7%
...forstå etiske og moralske emner og dilemmaer	-	-	**100,0%**	88,5%

Kilde: Dialoghjulet, vurdering foretaget af forældre og pædagogisk personale.

UDSÆTTELSE AF SKOLESTART
Børn starter som udgangspunkt i skole det kalenderår, hvor de fylder seks år. Et barns skolegang kan dog udsættes, når det er begrundet i barnets generelle udvikling. Beslutningen herom træffes af skolelederen på barnets distriktsskole på baggrund af en anmodning fra barnets forældre.

	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
Andel skoleudsatte børn	7,7%	11,1%	**15,0%**	9,6%

Kilde: Børn og Unges administrative systemer

TRIVSEL OG SUNDHED

Aarhus Kommune arbejder vi for sundhed for alle og på at reducere den sociale ulighed i sundhed. Derfor har vi fokus på den tidlige, trivselsfremmende indsats med særlig opmærksomhed på børnenes tryghed og tidlige tilknytning. Sunde vaner skal være en naturlig del af hverdagen, hvor gode børne- og ungemiljøer understøtter trivsel, robusthed og bevægelsesglæde.

Om trivsel og sundhed har Aarhus Byråd besluttet følgende overordnede effektmål:

"Alle børn og unge har en god og sund opvækst. De trives, er glade og robuste, og de har selvværd og mod på tilværelsen. De er aktive i forhold til egen livskvalitet og er i stand til at træffe reflekterede og kloge valg"

BEVÆGELSE OG SUNDE VANER

Motion og bevægelse er en del af en sund opvækst. Det er derfor vigtigt, at der i børnenes hverdag i dagtilbuddene skabes rum for at bruge sin krop og bevæge sig. Dagtilbuddenes arbejde med børnenes krop og bevægelse er blandt andet beskrevet i deres pædagogiske læreplan.

Læreplanstemaet: Krop og bevægelse

Motoriske og sansemotoriske kompetencer og kropsbevidsthed er et vigtigt fundament for børns generelle udvikling og selvforståelse. Det er derfor et af de områder, som Børn og Unges sundhedsplejersker har en særlig opmærksomhed på i forbindelse med deres hjemmebesøg, mens børnene er helt små.

Andel af dagtilbuddets børn der ved sundhedsplejens vurdering ved 9-10 mdr. havde kompetencer til...:	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...at anvende sanserne	-	100,0%	**100,0%**	99,5%
...at koordinere kroppens grundbevægelser	-	100,0%	**90,9%**	90,9%

Kilde: Sundhedsplejens indberetning i TMSund

Børn, der er fysisk aktive, bliver fortrolige med deres krop, og udvikler lyst til at lege, bruge kroppen og bevæge sig. Som en effekt af bevægelse og kropskendskab udvikles barnets selvtillid og sociale kompetencer, og barnet får mere overskud til at lære.

Andel af dagtilbuddets børn...:	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
På 9-14 mdr., der har kompetencer til ...:				
...deltage i hverdagsrutiner	-	-	**100,0%**	97,3%
...anvende sanserne	-	-	**100,0%**	98,5%
...koordinere kroppens grundbevægelser	-	-	**100,0%**	96,3%
På vej mod 3 år, der har kompetencer til...:				
...være selvhjulpne i hverdagen	-	-	**63,6%**	64,3%
...være kropsbevidste	-	-	**100,0%**	92,8%
..være rutinerede i deres grundbevægelser	-	-	**100,0%**	87,4%
På vej mod 6 år, der har kompetencer til...:				
...være selvhjulpne i hverdagen	-	-	**100,0%**	96,1%
...være kropsbevidste	-	-	**84,2%**	93,6%
...mestre koordinering af deres grundbevægelser	-	-	**94,7%**	95,2%

Kilde: Dialoghjulet, vurdering foretaget af forældre og pædagogisk personale.

Over- og undervægt blandt børnene

Over- og undervægt i barndommen kan have en negativ indvirkning på børns og unges sundhed og trivsel. Nyere dansk forskning viser bandt andet, at en stor vægtøgning i barnets første måned af livet giver forhøjet risiko for fedme senere i livet. Tilsvarende kan undervægt hos spædbørn være tegn på en underliggende mangel på trivsel. Det er derfor vigtigt, at der allerede tidligt i barnets opvækst er opmærksomhed på, om der er en bekymrende udvikling i barnets vægt.

Aarhus Kommunes målsætning er, at højst 5 % af de 10 mdr. gamle spædbørn må være undervægtige, og højst 15 % må være overvægtige.

	Overvægtige	**Undervægtige**
Andel af dagtilbuddets børn, der i en alder af 10. mdr., var...	**11,1%**	**13,0%**

Kilde: Sundhedsplejens indberetning i TMSund

Overvægt kan have alvorlige sundhedsmæssige konsekvenser for børnene i form af tidlige livsstilssygdomme. Herudover kan overvægt resultere i mobning, social isolation og manglende selvværd, hvilket gør det er vigtigt med en vedvarende opmærksomhed hos de voksne, der omgås børnene.

Aarhus Kommunes målsætning er, at andelen af overvægtige børn i 0. klasse skal være under 15 %

Andel børn fra dagtilbuddet, som var overvægtige (ved start) i 0. klasse...:	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
Andel overvægtige drenge	0,0%	14,3%	**-***	8,0%
Andel overvægtige piger	0,0%	16,7%	**16,7%**	12,5%

Kilde: Sundhedsplejens indberetning i TMSund

SUNDE TÆNDER

Allerede i barnets første leveår tilbydes forældre vejledning til tandbørstning og pleje af barnets tænder, og når barnet fylder 3 år, påbegyndes de årlige tandeftersyn med forebyggende planer ud fra det enkelte barns behov.

Aarhus Kommunes målsætning er, at andelen af 3-årige uden fyldninger i tænderne skal være over 95 %

Andel børn fra dagtilbuddet, uden fyldninger i tænderne...:	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...ved 3 år	100,0%	-*	**100,0%**	96,5%
...ved 5 år	100,0%	87,5%	**85,7%**	87,2%

Kilde: Tandplejen

FÆLLESSKABER

Alle børn og unge skal føle sig inkluderede, værdsat og anerkendt. At være en del af og deltage i fællesskaber er en vigtig faktor i børns liv. Det er derfor vigtigt, at børnene får lov til at møde og indgå i forskellige fællesskaber, hvor de kan lærer nyt om sig selv og deres omverden. At indgå i fællesskaber giver samtidig børnene værdifulde erfaringer og er med til at udvikle deres sociale kompetencer og respekt for andres værdier, holdninger og livsformer.

Om fællesskaber har Aarhus Byråd besluttet følgende overordnede effektmål:

"Alle børn og unge er en aktiv og værdsat del af et forpligtende fællesskab. De respekterer deres medmennesker og begår sig i forskellighed og mangfoldighed. De deltager aktivt i samfundet som demokratiske medborgere og er bevidste om deres medansvar for det samfund, de lever i."

BØRNENES SOCIALE KOMPETENCER

Sociale kompetencer udvikles gennem hele livet, men i barndommen dannes basale sociale mønstre, og det er her, at kimen til børnenes forståelse for sociale relationer og fællesskaber grundlægges. Sociale relationer er en forudsætning for børns trivsel og udvikling, og anerkendelse fra andre er en forudsætning for barnets eksistens som socialt individ.

Læreplanstema: Sociale kompetencer

Arbejdet med børnenes udvikling af sociale kompetencer er beskrevet i dagtilbuddenes pædagogiske læreplan og er ligeledes et felt, der får opmærksomhed i forbindelse med sundhedsplejens hjemmebesøg i barnets første leveår.

Andel af dagtilbuddets børn der ved sundhedsplejens vurdering ved 9-10 mdr. havde kompetencer til...:	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...tilknytning og adskillelse	-	100,0%	**100,0%**	98,5%

Kilde: Sundhedsplejens indberetning i TMSund

Børn øver sig i sociale kompetencer, når de kommunikerer og færdes i et samspil med andre, og de øger hele tiden deres evner til at samarbejde, lege og håndtere de sociale spilleregler. Ved at indgå i venskaber og gruppefællesskaber lærer børn at give og få omsorg og respekt, og de opnår færdigheder i forhold til at forhandle og argumentere.

Andel af dagtilbuddets børn...:	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
På 9-14 mdr., der har kompetencer til ...:				
...at kommunikere med deres følelser	-	-	**100,0%**	99,1%
...at indgå i fællesskaber	-	-	**100,0%**	96,3%
...tilknytning og adskillelse	-	-	**100,0%**	98,9%
På vej mod 3 år, der har kompetencer til...:				
...at kommunikere med følelser	-	-	**100,0%**	96,1%
...at indgå i fællesskabets sociale spilleregler	-	-	**81,8%**	74,7%
...at etablere venskaber	-	-	**81,8%**	87,7%
På vej mod 6 år, der har kompetencer til...:				
...at handle i sociale fællesskaber	-	-	**94,7%**	85,9%
...at indgå i samspil med andre	-	-	**100,0%**	90,8%
...at etablere og fastholde venskaber	-	-	**100,0%**	94,2%

Kilde: Dialoghjulet, vurdering foretaget af forældre og pædagogisk personale.

BAGGRUNDSOPLYSNINGER
YDELSER, ORGANISERING OG RESSOURCER

YDELSER

TIDLIG OG RETTIDIG INDSATS

Børn og Unges strategi for Tidlig og rettidig indsats

Som ansatte i Børn og Unge har vi høje ambitioner på alle børn og unges vegne. Vi er tydelige på, hvad vi sammen med børnene, de unge og deres forældre gerne vil opnå, hvilken progression der er sket indtil nu og hvad næste skridt er.

Tidlig, rettidig indsats og forebyggelse er for alle børn og unge uanset alder, samt de fællesskaber de indgår i. Vores fokus er både på at styrke de børn og unge, der kan selv, understøtte de sårbare og hjælpe dem, der har behov. Vi arbejder med de bagvedliggende årsager til risikoadfærd. Vi har derfor fokus på at styrke de beskyttende faktorer og mindske betydningen af risikofaktorerne hos alle børn og unge og deres familier. Den, der finder grund til bekymring, har også et ansvar for at reagere.

En vigtig nøgle i arbejdet med at give alle børn og unge i Aarhus muligheder for et godt liv, er en tidlig, rettidig indsats allerede ved de første små tegn på mistrivsel. Forebyggelsen skal være sammenhængende og helhedsorienteret på tværs af alder og problemstillinger, og indsatserne skal rettes mod den enkelte, fællesskabet og rammerne omkring børnenes opvækst.

Af konkrete indsatser, vi har sat i værk i dagtilbuddet for at sikre tidlig og rettidig indsats, vil vi gerne fremhæve følgende:
To gange årligt afholdes der møder med sundhedsplejeske, hvor forskellige emner drøfter, hvor det sidste omhandlede overgang fra hjem til vuggestue. **Vuggestuen** - Forældrene får udleveret et skema når barnet begynder i vuggestuen, hvor forældrene svarer på barnets rytme, ritualer og vaner. **Ved overgang fra vuggestue til børnehave** - etableres der overgangsture, hvor de ældste fra vuggestuen og de yngste børnehavebørn tager på tur sammen, for, at vuggestuebarnet bliver klar til det nye fællesskab. I den sidste måned inden børnehavestart besøger vuggestuebarnet ofte børnehaven. **Fælles** - i vuggestuen og børnehaven er det, at være selvhjulpen et gennemgående tema, f.eks ved måltidet, garderoben og på toilettet. At være selvhjulpen ser vi også som, at barnet selv er opsøgende, er initiativtager og kan omsætte ide til handling. Forældrene indkaldes til en samtale umiddelbart efter at barnet er begyndt i dagtilbuddet. I forhold til forventninger til forældrene, har både bestyrelsen og personalet udarbejdet nye velkomstpapirer.

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

For at sikre en tidlig og rettidig indsats i forhold til børnene i vores dagtilbud, har vi blandt andet gjort brug af:	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad
Trivselsmøder 0-2 år	○	○	◉	○	○
Konsultativt forum	○	○	○	◉	○
Basisteam	○	○	○	◉	○
Familiegrupper	◉	○	○	○	○
Tværfaglig enhed	◉	○	○	○	○
Sundhedsplejen	○	○	○	○	◉
Samarbejde med forældrene	○	○	○	○	◉
Samarbejde med skolen	○	○	○	○	◉
Kompetenceudvikling i medarbejdergruppen	○	○	○	◉	○
Viden fra dataindsamlinger (fx dialoghjulet, sprogvurderingen, TRAS m.v.)	○	○	○	◉	○
Egne materialer og observationer	○	○	○	◉	○

Andet:

Flere gange om året laves der relationsskemaer på alle børnene.

Et relationsskema er et skema hvor den voksne skriver via farverne rød, grøn, blå og sort sine relationer til det enkelte barn. Ved farverne rød og grøn, er der ingen bekymring og relationen er god. Ved farverne blå og sort, skal der være en opmærksomhed på relationen. Det er den voksne ansvar at skabe den gode relation til barnet. Det er en nem måde at danne sig et overblik omkring skabelse af relationer mellem barnet og den voksne.

Hvis der mangler relationer, laves der en handleplan for dette.

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

TRIVSEL OG FÆLLESSKABER

Trivsel er fundamentalt for, om man har lyst til at lære og være en del af fællesskabet, og det at blive anerkendt for sit værd er en væsentlig forudsætning for, at børn og unge udvikler sig til glade og robuste voksne.

I vores dagtilbud har vi et særligt fokus på at understøtte børnenes fællesskaber og trivsel på følgende måde:

Alle børnehavebørnene kommer igennem flere forløb med venskabsgruppe, som tager udgangspunkt i Fri for mobberi.

Vuggestuen er begyndt at implementere venskabsgruppe ligeledes ud fra Fri for mobberi

Året op til skolestart mødes alle de kommende skolebørn i et fællesskab med andre kommende skolebørn. Hvor de bliver udfordret i mødet med nye børn og voksne. Børnene bliver blandet med andre børn og voksne i grupper, hvor de enkelte grupper har forskellige aktiviteter og spiser sammen. Grupperne bliver delt op efter hvem de eventuelt skal gå i skole sammen med.

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

At trives i sin daginstitution kræver, at man som barn er tryg, føler sig set, hørt, anerkendt og udfordret. Det kræver nærværende og omsorgsfulde voksne og et godt samarbejde mellem forældre og institution.

Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet, der er 'tilfredse' eller 'meget tilfredse' med dagtilbuddets indsats for at...:	Dagtilbuddet 2013	Dagtilbuddet 2015	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...at skabe et godt fællesskab i dagtilbuddet	-	-	**93,0%**	85,5%
...styrke deres barns trivsel i dagtilbuddet	92,0%	94,9%	**93,1%**	86,4%

Kilde: Aarhus Kommunes forældretilfredshedsundersøgelse

Gentagne alvorlige drillerier (mobning) er desværre noget, som flere børn stifter bekendtskab med i løbet af deres opvækst. Forskning viser imidlertid, at jo før man sætter ind overfor drillerierne, jo mindre bliver de personlige og samfundsmæssige konsekvenser. Det er derfor vigtigt allerede i dagtilbud at være opmærksom på, om der er ved at udvikle sig sociale normer og relationer, som kan tyde på mobning.

Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet, der er 'tilfredse' eller 'meget tilfredse' med dagtilbuddets indsats for at...:	Dagtilbuddet 2013	Dagtilbuddet 2015	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...forebygge og begrænse gentagne drillerier mellem børnene	-	89,4%	**85,1%**	78,1%

Kilde: Aarhus Kommunes forældretilfredshedsundersøgelse

INKLUSION – BØRN MED SÆRLIGE BEHOV

Alle børn skal have mulighed for at lære, lege og udvikle sig i deres dagtilbud. Det er derfor vigtigt, at der i tilrettelæggelsen af den pædagogiske praksis tages højde for de enkelte børns forudsætninger og særlige behov, således at alle sikres adgang til dagtilbuddets fællesskaber.

I Aarhus Kommune arbejdes der på tværs af Børn og Unge og Magistratsafdelingen for Sociale Forhold og Beskæftigelse med en fælles forståelse om, at 'inklusion lykkes, når alle børn og unge trives, lærer og udvikler sig, når den enkelte gavner fællesskabet, og når fællesskabet gavner den enkelte'. Med dette afsæt følger de to magistrater i fællesskab op på, hvordan det går de grupper af børn og unge, som på den ene eller anden vis er sårbare/udsatte, og hvor man af samme grund bør have øget opmærksomhed.

De grupper af børn og unge, der sættes særligt fokus på, i opgørelserne af hvor godt inklusion lykkes på 0-18-årsområdet, er:

- Udsatte børn og unge – dvs. børn og unge i alderen 0-18 år, der på et tidspunkt i deres liv har modtaget en foranstaltning efter Servicelovens regler for børn og unge
- Børn og unge af forældre med grundskolen som højeste gennemførte uddannelse
- Børn og unge i specialtilbud (på 0-6-årsområdet dog børn med handicap)

1,5%

Af dagtilbuddets børn har modtaget en foranstaltning efter serviceloven.

Opgjort pr. 1/6 2017.

0,0%

Af dagtilbuddets børn har forældre med grundskolen som højeste fuldførte uddannelse.

Opgjort pr. 1/6 2017.

0,0%

Af dagtilbuddets børn har et handicap

Opgjort pr. 1/9 2017.

I vores dagtilbud arbejder vi med inklusion og understøttelse af børn med særlige behov på følgende måde:
Der samarbejdes med PPR, Børneambulatoriet på Skejby Sygehus og IKH, omkring enkelte børn. Det enkelte barn ses som unikt, og barnet mødes som et individuelt individ. Der er fokus på barnets ressourcer, hvad barnet kan lide at lave, og det understøttes i de daglige aktiviteter, så det enkelte barn oplever succes. I samarbejde med forældrene udarbejdes der handleplaner for det enkelte barn.

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

HELHEDSSYN

Børn og Unges strategi for Helhedssyn

Som ansatte i Børn og Unge har vi et helhedsorienteret og balanceret fokus på børnenes og de unges dannelse, sundhed og trivsel, samt deres udvikling af faglige, personlige, sociale og kulturelle kompetencer.

Vores udgangspunkt er, at alle børn og unge trives og udvikler sig, når de har passende udfordringer, ser mening og oplever anerkendelse og social samhørighed i forpligtende, rummelige og givende fællesskaber. Vi styrker børnenes og de unges motivation, livsduelighed, robusthed og vedholdenhed. Vi gør det ved at anerkende børn og unge for det, de er, og det de gør, og ved at skabe gode rammer for fordybelse.

Stadig mere forskning peger på, at udviklingen af børn og unges personlige og sociale kompetencer er lige så vigtige som udviklingen af de kognitive og intellektuelle kompetencer. Det er derfor vigtigt at sikre et helhedssyn, hvis børnenes trivsel, læring og udvikling skal understøttes bedst muligt.

Af konkrete indsatser, vi har sat i værk i dagtilbuddet for at sikre et helhedssyn i vores pædagogiske praksis, vil vi gerne fremhæve følgende:
Hvis et barn i børnehaven i korte perioder ikke trives i børnegruppen, holder en pædagog temøde med barnet, hvor barnet har mulighed for at fortælle om sine oplevelser og tanker. Sammen med barnet ved temødet aftales en handleplan, som sættes i værk i samarbejde med barnet, forældrene og personalet. Temødet skal gerne få barnet til at opleve, at det bliver set, hørt og taget alvorligt. Hvis barnet i perioder oplever svære forandringer i deres hjemmelige arena, f. eks. sygdom, dødsfald og skilsmisse, bliver der taget forskellige tiltag i forhold til at behandle emnet og særlig omsorg for familien. Vi er opmærksomme på pædagogernes og forældrenes ansvar som rollemodeller for børnene, og italesætter dette overfor forældrene. Det kan for eksempel være. Hvordan vælger forældrene at barnet kommer ind i dagtilbuddet om morgenen? Hvordan vælger forældrene at støtte op omkring Fri for mobberi? Hvordan vælger forældrene at kontakte andre børn?

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

DEN PÆDAGOGISK PRAKSIS

At arbejde med et helhedssyn i forhold til børnenes trivsel, læring og udvikling er et grundprincip i rammerne for dagtilbuddenes pædagogiske læreplan. I den skal dagtilbuddene beskrive deres pædagogiske praksis og metodevalg i forhold til seks udvalgte læreplanstemaer, der stiller skarpt på såvel kognitive som ikke-kognitive kompetencer. De seks læreplanstemaer er: *1) Alsidig personlig udvikling, 2) Sociale kompetencer, 3) Sproglig udvikling, 4) Krop og bevægelse, 5) Natur og naturfænomener og 6) Kulturelle udtryksformer og værdier.*

Ved udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan skal der tages hensyn til børnegruppens sammensætning. Det betyder blandt andet, at der ikke nødvendigvis er behov for at sætte lige stort fokus på alle seks læreplanstemaer hele tiden, men det betyder også, at det er vigtigt, at der løbende følges på de behov, der er til stede i børnegruppen. Af samme grund stilles der i dagtilbudsloven krav om, at der foretages en evaluering af den pædagogiske læreplan mindst hvert andet år.

	(måned og år)
Den seneste evaluering af dagtilbuddets pædagogiske læreplan blev gennemført	03.2017

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

I vores dagtilbud har vi i det forgangne år haft fokus på følgende læreplanstemaer:	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad
Alsidig personlig udvikling	○	○	○	○	◉
Sociale kompetencer	○	○	○	○	◉
Sproglig udvikling	○	○	○	◉	○
Krop og bevægelse	○	○	○	○	◉
Natur og naturfænomener	○	○	○	◉	○
Kulturelle udtryksformer og værdier	○	○	○	○	◉

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

Af konkrete indsatser, som vi har sat i værk i forhold til arbejdet med de seks læreplanstemaer, vil vi gerne fremhæve følgende tre:
Kulturelle udtryksformer og værdier: På DOKK1, har børnene set udstillingen omkring Den utrolige historie om den kæmpe store pære hvor børnene mødte kronprinsesse Mary og Rådmanden. Inden besøget er bogen blevet bearbejdet på forskellige måder, blandt andet via højtlæsning og i det kreative værksted er pæren blevet formet på flere forskellige måder.
Krop og bevægelse: Vuggestuen tager på tur, hvor børnene bliver udfordret motorisk ved for eksempel at klatre på skrænter, klatre over træstammer, balancere på sten og træstammer. Børnene lærer at gå over små vandløb, hoppe over og hoppe i vandpytter. Både inde og ude kan barnet motorisk udforske sin egen formåen.
Alsidig personlig udvikling: Understøtte barnet i hvem er jeg? hvor har jeg mine kompetencer? Børnene får redskaber til at sige til og fra. Barnet lærer allerede i vuggestuen at være opmærksomme på kropssprog, ved at aflæse andre mennesker. Lære barnet at vise omsorg for andre, og at kunne tage imod omsorg.

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

Forældrenes tilfredshed med indsatsen

Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet, der er 'tilfredse' eller 'meget tilfredse' med dagtilbuddets indsats for at...:	Dagtilbuddet 2013	Dagtilbuddet 2015	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...styrke deres barns personlig kompetencer (fx nysgerrighed, ihærdighed og selvstændighed)	-	89,8%	**90,1%**	85,2%
...styrke deres barns sociale kompetencer (fx vise hensyn, forståelse for andre og hjælpsomhed)	87,8%	91,5%	**94,3%**	86,9%
...styrke deres barns sproglige udvikling	-	78,6%	**77,1%**	83,0%
...styrke deres barns fysiske og motoriske udvikling	-	83,1%	**84,5%**	85,7%
...sikre at deres barn oplever naturen	-	-	**70,4%**	74,8%
...styrke deres barns kreativitet og fantasi	88,0%	87,9%	**92,9%**	84,8%

Kilde: Aarhus Kommunes forældretilfredshedsundersøgelse

BØRNEMILJØ OG LÆRINGSRUM

Jævnfør dagtilbudsloven skal børn i dagtilbud have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring. Når børnemiljøet vurderes skal det ske i et børneperspektiv under hensynstagen til børnenes alder og modenhed, og børnenes oplevelser af deres børnemiljø skal så vidt muligt inddrages.

Fysisk børnemiljø (ude og inde)

I vores dagtilbud er...:	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad
... stille og larmende legearealer adskilte fra hinanden	○	○	○	○	◉
... der adgang til områder, hvor børnene kan trække sig tilbage og lege alene eller to og to.	○	○	○	○	◉
... der indrettet særlige områder, som understøtter børnenes grovmotoriske udvikling	○	○	○	◉	○
... der et bredt udbud af materialer, redskaber o.l., der understøtter børnenes finmotoriske udvikling (fx byggematerialer, puslespil, tegne- og skriveredskaber o.l.)	○	○	○	○	◉
... alle legeområder tilgængelige for børn med funktionsnedsættelse	◉	○	○	○	○
Andet: Funktionsopdelingen gør, der er mulighed for at indrette alle rum forskelligt, så nogle er til stille aktiviteter og andre til fysiske aktiviteter.					

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

Psykisk børnemiljø

I vores dagtilbud...:	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad
... har vi procedurer, som er med til at sikre, at alle børn oplever sig som en del af fællesskabet	○	○	○	○	◉
... er klimaet blandt børnene præget af et ligeværdigt fællesskab, nærhed og tryghed	○	○	○	○	◉
... oplever børnene, at der altid er tilgængelige voksne	○	○	○	◉	○
Andet: Børnene i børnehaven har mulighed for at være i rum, hvor der ikke altid er en voksen.					

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

Æstetisk børnemiljø

I vores dagtilbud...:	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad
... er vores ude- og inderum indrettet så det er muligt for børnene at få stimuleret alle sanser (lugt, syn, føle,smag, høre)	○	○	○	◉	○
... sørger vi for dagligt at holde orden og rydde op (ude og inde), så det er muligt for børnene at overskue helheden, finde legeredskaber m.v.	○	○	○	◉	○
... har vi indrettet vores stuer og fællesrum med tegninger, billeder og andre produkter, som børnene har lavet.	○	○	○	○	◉
... er vi opmærksomme på at bruge vores udsmykning og indretning aktivt, når vi arbejder med børnenes læring og udvikling.	○	○	○	○	◉
Andet: På værkstederne laver børnene ofte ting af forskellige materialer, som inspirerer til videre leg. Børnene kan for eksempel lave kameraer, et sværd, eller lave kostumer, det er børnene der kommer med ideerne til hvad der skal laves, så de kan udbygge deres leg.					

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

Inddragelse af børnenes perspektiv
Børn lærer som udgangspunkt i alle de sammenhænge, som de indgår i. Det gælder både i den frie leg med andre børn og i samspillet med voksne. Her viser forskning blandt andet, at det har særlig positiv effekt på børnenes læringsudbytte, når de selv får lov til at tage initiativ, mens de voksne understøtter og udfordrer via dialog og refleksion omkring det emne eller den aktivitet, som barnet har vist interesse for.

I vores dagtilbud ...:	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad
... oplever børnene at have medindflydelse i hverdagen (de er fx med til at vælge aktiviteter (ude og inde) og indrette legeområder)	○	○	○	◉	○
... handler de voksne ofte ud fra børnenes initiativer (fx ved at lege med i spontant opståede lege o.l.)	○	○	○	○	◉
... inddrages børnene i almindelige hverdagsaktiviteter (fx dække bord, rydde op, lave mad, ordne vasketøj m.v.)	○	○	◉	○	○
... bliver børnene støttet i deres stræben efter selvbestemmelse	○	○	○	○	◉
... gør vi brug af børnepaneler, børneinterviews o.l. til at inddrage børnenes perspektiv i forhold til forskellige emner, aktiviteter o.l. i dagtilbuddet.	○	○	◉	○	○
Andet:					

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet, der er 'tilfredse' eller 'meget tilfredse' med dagtilbuddets indsats for...:	Dagtilbuddet 2013	Dagtilbuddet 2015	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...at styrke deres barns lyst til at lære	82,0%	86,0%	**88,6%**	85,1%

Kilde: Aarhus Kommunes forældretilfredshedsundersøgelse

LIGESTILLING

Med Udvalget for Mangfoldighed og Ligestillings byrådsvedtagne handleplan for ligestilling og mangfoldighed 2015-2016 blev det besluttet at rette et særligt fokus på køn i arbejdet med børn og unge. Dette med henblik på at styrke lige muligheder for børn af begge køn i Aarhus Kommunes dagtilbud, institutioner, skoler og fritidstilbud.

Formålet er blandt andet at rette en opmærksomhed på de forskellige forventninger, der kan være til piger og drenge, samt stille skarpt på de forskelle, der kan være i drenges og pigers udvikling med henblik på at skabe det bedst mulige grundlag for, at begge køn kan trives, udvikle sig og lære mest muligt.

I vores dagtilbud arbejder vi med ligestilling i vores pædagogiske praksis på følgende måde:
I planlagte aktiviteter er ikke fokus på, om aktiviteten er for drenge eller piger. I de frivillige aktiviteter kan børnene deltage efter interesse. Der er ingen leg, der er opdelt i køn. Vi har både dukkekrog og bilrum, som begge køn bruger. Vi har spidermankjoler og både drenge og piger kan være luciabrud.

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

Andel af dagtilbuddets børn, der 'kan'/'kan næsten selv' fordelt på de seks læreplanstemaer	9-14 mdr.		På vej mod 3 år		På vej mod 6 år	
	Drenge	Piger	Drenge	Piger	Drenge	Piger
Alsidig personlig udvikling	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	66,7%	76,9%
Sociale kompetencer	100,0%	100,0%	77,8%	100,0%	100,0%	100,0%
Sproglig udvikling	85,7%	100,0%	77,8%	100,0%	100,0%	100,0%
Krop og bevægelse	100,0%	100,0%	88,9%	100,0%	100,0%	92,3%
Natur og naturfænomener	100,0%	100,0%	88,9%	100,0%	100,0%	100,0%
Kulturelle udtryksformer og værdier	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kilde: Dialoghjulet, vurdering foretaget af forældre og pædagogisk personale

Ud over en ligestillingsorienteret pædagogisk praksis, kan en personalesammensætning med både mænd og kvinder bidrage til, at børn udvikler en mere nuanceret kønsforståelse, ligesom undersøgelser har vist, at en højere andel af mandlige pædagoger i dagtilbud kan have en positiv indflydelse på børns læring. Det gælder særligt for børn af forældre med en lav indkomst.

	Mænd	Kvinder
Andel mænd/kvinder i dagtilbuddet	16,8%	83,2%

Kilde: Børn og Unges administrative systemer

SAMSKABELSE

Børn og Unges strategi for Samskabelse

Som ansatte i Børn og Unge ser vi et gensidigt forpligtende samarbejde på tværs af Aarhus Kommune og med det omgivende samfund som afgørende for, at alle børn og unge udvikler sig bedst muligt. Vi ser samspillet med børnene, de unge og deres forældre som det vigtigste. Alle børn, unge og forældre skal opleve, at de bliver set, hørt og har indflydelse.

Samskabelse forudsætter, at vi kommunikerer rettidigt og problemløsende på baggrund af fyldestgørende information. Det forudsætter også, at vi møder børn, unge og forældre med respekt, tillid, ligeværd og anerkendelse af hinandens forskellige roller og kompetencer.

Samskabelse kræver, at vi prioriterer det. Sammen med børnene, de unge og deres forældre skal vi finde tid og rum til at skabe fælles mål og viden – og med det afsæt udvikle nye fælles løsninger.

Når der tales om samskabelse, er der tale om en åben tilgang, hvor samarbejdet bliver et fælles anliggende, og hvor alle involverede parter i videst mulige omfang er ligeværdige – det gælder både i kommunikation, beslutningsproces og opgaveløsning.

Af konkrete indsatser, vi har sat i værk for at understøtte samskabelse i vores dagtilbud, vil vi gerne fremhæve følgende:
Vi har morgenbord indtil kl. 8.30, hvor forældrene er velkomne til at blive sammen med deres barn. Vi er et selvejende dagtilbud, hvor bestyrelsen er personalets arbejdsgiver og er med at sætte de pædagogiske rammer. Vi har mange arrangementer for hele dagtilbuddet, hvor børn, forældre og personale er sammen om fælles aktiviteter.

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

FORÆLDRENES TILFREDSHED MED SAMARBEJDET

Samarbejde mellem dagtilbud og forældre har afgørende betydning for børnenes læring og udvikling. Forskning viser blandt andet, at et de parametre, der kendetegner gode dagtilbud, netop er inddragelsen af forældrene i børnenes læring - og i særlig grad den vejledning, som dagtilbuddene giver forældrene i forhold til at understøtte børnenes læring i hjemmet.

Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet, der er 'tilfredse' eller 'meget tilfredse' med...:	Dagtilbuddet 2013	Dagtilbuddet 2015	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...samarbejdet mellem dagtilbud og hjem alt i alt	84,0%	94,9%	**94,4%**	83,5%

Kilde: Aarhus Kommunes forældretilfredshedsundersøgelse

At inddrage forældrenes perspektiv og viden om barnet er et af grundprincipperne, når der tales om samskabelse. Forældrene er de vigtigste personer i deres barns liv. Derfor er et solidt og nærværende forældresamarbejde en forudsætning, når der skal arbejdes med børnenes trivsel, læring og udvikling.

Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet, der 'i nogen grad' eller 'i høj grad' oplever...:	Dagtilbuddet 2013	Dagtilbuddet 2015	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...at personalet i dagtilbuddet inddrager deres viden om barnet i arbejdet med barnet	-	-	**75,0%**	61,7%

Kilde: Aarhus Kommunes forældretilfredshedsundersøgelse

Forældrenes oplevelse af dagtilbuddet er ofte tæt forbundet med den måde, de bliver mødt på, når de afleverer og henter deres barn. Det er blandt andet her, at kimen til et godt og tillidsfuldt samarbejde bliver lagt.

Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet, der er 'tilfredse' eller 'meget tilfredse' med...:	Dagtilbuddet 2013	Dagtilbuddet 2015	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...den løbende dialog med personalet i dagtilbuddet vedrørende deres barns trivsel, læring og udvikling	-	-	**84,7%**	74,1%
...deres mulighed for at gå i dialog med ledelsen i dagtilbuddet, når der er behov for det	-	-	**92,4%**	82,2%

Kilde: Aarhus Kommunes forældretilfredshedsundersøgelse

VEJLEDNING TIL FORÆLDRE

Et af de parametre, der i forskning har vist sig at kendetegne dagtilbud af høj kvalitet, er vejledning til forældrene i forhold til at understøtte børnenes læring i hjemmet. Og forældrene vil gerne vejledes. Det viser en landsdækkende undersøgelse foretaget af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) i 2016. Her gav 71 % af forældrene udtryk for, at de gerne vil have vejledning i deres barns læring fra det pædagogiske personale.

I vores dagtilbud arbejder vi med forældrevejledning på følgende måde:
Foredrag for både forældre og personalet, f.eks søvnkonsulent Vibeke Maniche. Velkomst papirer i vuggestuen og børnehaven, hvor forældrene bliver inddraget i mødet med dagtilbuddet og gensidige forventninger. Den daglige dialog med forældrene vægtes højt. Hver dag når forældrene kommer i dagtilbuddet, møder de personale som har tid til at tage en lille snak omkring det enkelte barn og hvad der lige nu rører sig i familien.

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet, der 'i nogen grad' eller 'i høj grad' oplever...:	Dagtilbuddet 2013	Dagtilbuddet 2015	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...en god dialog med personalet om, hvordan de selv kan styrke deres barns trivsel, læring og udvikling	-	-	**70,0%**	59,7%

Kilde: Aarhus Kommunes forældretilfredshedsundersøgelse

Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet, der er 'tilfredse' eller 'meget tilfredse' med...:	Dagtilbuddet 2013	Dagtilbuddet 2015	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...den vejledning de kan få fra dagtilbuddets personale til, hvordan de selv kan styrke deres barns trivsel, læring og udvikling	-	-	**66,7%**	67,0%

Kilde: Aarhus Kommunes forældretilfredshedsundersøgelse

KOMMUNIKATION

For at skabe et velfungerende og tillidsfuldt samarbejde er det vigtigt, at man har en tydelig kommunikation og dialog. Er det ikke tilfældet, kan der let opstå misforståelse og frustration, hvilket kan være fatalt for samarbejdet.

Når vi vil sikre en god kommunikation og dialog med forældre til børn i vores dagtilbud, gør vi det blandt andet via:	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad
Vores hjemmeside	○	◉	○	○	○
Nyhedsbreve	○	○	○	○	◉
BørneIntra	○	◉	○	○	○
Opslagstavle/informationsskærme	○	○	○	◉	○
Bestyrelsen	○	○	○	◉	○
Forældrerådene	◉	○	○	○	○
Forældremøder	○	○	○	○	◉
Den daglige dialog	○	○	○	○	◉
Hjemmebesøg	◉	○	○	○	○
Andet: Da det er et selvejende dagtilbud, findes der kke et forældreråd. I stedet for Børneintra, bruges Famly.					

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet, der er 'tilfredse' eller 'meget tilfredse' med...:	Dagtilbuddet 2013	Dagtilbuddet 2015	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
...dagtilbuddets digitale kommunikation via Børneintra	-	65,7%	**91,7%**	74,5%

Kilde: Aarhus Kommunes forældretilfredshedsundersøgelse

VIDENSBASERET PRAKSIS

Børn og Unges strategi for Vidensbaseret praksis

Som ansatte i Børn og Unge stræber vi efter excellent praksis. Derfor skal vi blive klogere sammen. Vi udvikler vores praksis med afsæt i bred og sammenhængende viden. Vi inddrager både børns, unges, forældres og professionelles viden, egne data og forskning. Vi er åbne, fagligt nysgerrige og reflekterende over praksis – og vi tør både flytte os eller stå fast, når det er nødvendigt. Vi skaber bedre resultater ved systematisk at dele relevant viden med hinanden og anvende den i egen og fælles praksis..

Af konkrete indsatser, vi har sat i værk for at sikre en stærk og vidensbaseret praksis i vores dagtilbud, vil vi gerne fremhæve følgende:
I netværket 20-12 er der forskellige fokusgrupper og samarbejde, hvor vi deler viden og praksis fortællinger. Af fokusgrupper kan for eksempel nævnes: Sprogvejleder og sprogpædagoger mødes for at sikre, at alle har den nyeste viden. Dagtilbudsbestyrelserne mødes og holder fælles bestyrelses kursus. Det sidste fælles kursus for personalet handlede om samskabelse med forældrene. Ud fra data opsamlet over en længere periode I børnehaven har personalet lavet en ændring i forhold til toiletbesøg. Personalet ønskede at finde viden omkring børne og renlighed. Hvornår har børnene behov for at blive mindet om at gå på toilettet? Er det de voksne der er renlige? (Beder børnene om at gå på toilettet på bestemte tidspunkter) eller er det barnet som selv har styr på hvornår det skal på toilettet? Personalet fandt frem til, at færre børn behøvede hjælp til at huske, at gå på toilettet i takt med at de selv lærte at mærke efter hvornår de skulle på toilettet. I dag er der færre børn som tisser og laver i bukserne, og dermed skal hjælpes af en voksen. Der har været vidensdeling med forældre omkring børn og toiletbesøg på Famly, og forældrene har fået en forståelse for, at børnene ikke længere hele tiden bliver mindet om, at gå på toilettet. I vuggestuen har personalet via data, ændret på forældrenes rutiner i forhold til at aflevere barnet.

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

ANVENDTE PÆDAGOGISKE REDSKABER

Med pædagogiske redskaber menes teoretisk funderede og/eller systematiske afprøvede og anerkendte redskaber til planlægning, udvikling og dokumentation af den pædagogiske praksis, herunder i arbejdet med de seks læreplanstemaer. Brugen af de pædagogiske redskaber kan blandt andet bidrage med værdifuld viden og sikre fælles sprog og systematik i arbejdet med børnenes trivsel, læring og udvikling.

I vores dagtilbud tager vi afsæt i følgende redskaber til at understøtte vores vidensbaserede praksis:	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad
Dialoghjulet	○	○	○	○	◉
Sprogvurderingen	○	○	○	○	◉
TRAS	○	◉	○	○	○
TRASMo	◉	○	○	○	○
ALLE MED	○	◉	○	○	○
ECERS	◉	○	○	○	○
MIO	◉	○	○	○	○
Marte Meo	◉	○	○	○	○
Butterfly	◉	○	○	○	○
Kuno Beller	◉	○	○	○	○
Dansk Pædagogisk Udviklingsbeskrivelse	○	○	○	○	◉
Andet:					

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

EVALUERING OG OPFØLGNING

For at sikre, at de indsatser og aktiviteter, man sætter i værk, har den effekt, som man forventer, er det vigtigt, foretage en løbende evaluering og opfølgning. Det er i den forbindelse en fordel, at man har aftalt en fælles systematik, så alle er klar over, hvilken metode man anvender, samt hvornår evalueringen vil blive gennemført og med hvilket formål.

I vores dagtilbud tager vi afsæt i følgende redskaber til at understøtte vores vidensbaserede praksis:	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad
Registreringsark og observationsskemaer	○	○	○	◉
Egne spørgeskemaer (fx til medarbejdere, forældre o.l.)	○	○	○	◉
Børneinterviews o.l.	○	○	○	○
Billeddokumentation, video m.v.	○	○	○	○
Daglige registreringer og observationer (ikke planlagte)	○	○	○	○
Eksisterende undersøgelser (fx dialoghjulet, sprogvurderingen, forældretilfredshedsundersøgelsen, APV o.l.)	○	○	○	○

Andet:

Både i vuggestuen og børnehaven laves der relations skemaer på børnene. Se side 20

Der evalueres på aktiviteter og indsatser, ved at de enkelte personaler som har haft ansvaret for indsatsen videregiver dere erfaringer til resten af personalegruppen. Der tages udgangspunkt i følgende spørgsmål:

Det ville
vi
Sådan gjorde
vi
Det lærte
vi

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

VIDEREUDDANNELSE OG KOMPETENCEUDVIKLING

En væsentlig præmis for at opbygge en stærk og vidensbaseret praksis er et solidt fagligt grundlag i medarbejdergruppen.

I det forgangne år har vi haft særligt fokus på at opprioritere medarbejdernes kompetencer på følgende områder:

Forløb med Martin Kirkevang, i forhold til Arbejdsglæde og kollegaskab. Her var der fokus på 4 forskellige menneske typer: Handleren, føleren, tænkeren og tromleren. Desuden var begrebet Psykisk ilt det gennemgående tema. Psykisk ilt er et ord som personalet selv er kommet frem til via projektet Et bedre arbejdsliv Psykisk ilt er alt det som giver personalet arbejdsglæde for eksempel når forældrene skriver et lille kort til personalet, til jul eller når barnet stopper. Det kan også være en social aktivitet personalet imellem eller den faglige ros som personalet giver hinanden.

Fortløbende udviklings forløb med 20-12 omkring Fra service til samskabelse. Ud fra Mette Møller oplæg omkring:

Hvordan sikre vi sammen med forældrene at vore børn bliver så dygtige og så glade som muligt?

Hvad kræver det, at flytte sig fra service til samskabelse? og hvad er forskellen på almindeligt forældresamarbejde og samskabelse?

Personalet er blevet klogere på begrebet samskabelse

Fokus på Pædagogik på legepladsen, efter foredrag af Benny Schytte Legepladsens pædagogik:

Legepladsen er en del at det pædagogiske rum, og er indrettet så det udfordrer børnene motorisk og sanseligt. Efter kurset er personalet blevet mere bevidste om legepladsens indretning, og at det har indflydelse på hvilke lege og aktiviteter der kommer i gang.

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

OVERGANGE

Gennem barnets liv oplever såvel barn som forældre en række overgange, som både indebærer skift i fysiske rammer og ofte også skift i de voksne, der tager hånd om barnet. Det er i den forbindelse vigtigt at sikre et sammenhængende forløb, hvor overgangene påvirker barnets læring, trivsel og udvikling mindst muligt. Det kan blandt andet ske ved at skabe gode rammer og samarbejdsrelationer, som kan sikre, at værdifuld viden ikke går tabt.

I forhold til børnenes overgange sikrer vi en god sammenhæng og videndeling på følgende måde i forhold til…:	
... børnenes forældre	Velkommen brev til nye børn og forældre. Spørgeskema til forældre i vuggestuen, udleves ved start. I skemaet spørges til barnets rytme, ritualer og vaner, så personalet og forældrene i fællesskab kan planlægge den bedste start for barnet. Velkomstsamtaler hvor en barnets kontakt pædagog og forældrene deltager. I denne samtale snakkes der om barnets indkøring og afstemning af forventninger. Samtale omkring overgang fra vuggestue til børnehave
... sundhedsplejen	I særlige tilfælde, ringer sundhedsplejersken og fortæller omkring barnet og familien.
... afgivende/modtagende institutioner	Besøg eller telefoniske samtaler omkring overgang til anden institution. Når et barn fra en anden institution skal begynde i Arveprinsessen, kommer barnet ofte på besøg sammen med nogle venner og en pædagog fra deres nuværende institution. Samtykkeerklæring fra forældre i forhold til dialoghjul.
... skoler	Samtale med forældrene omkring overgang til skole. Besøg på den lokale skole, for de børn som skal begynde i 0. klasse, sammen med de pædagoger som er tilknyttet de ældste børn. Møde på skolen omkring overdragelse af børn. Enkelte skoler sender et spørgeskema inden skolestart, for at få en viden omkring barnet og dets ressourcer.

Kilde: Dagtilbuddets indberetning

ORGANISERING

DAGTILBUDDETS AFDELINGER

Antal afdelinger i dagtilbuddet	Vuggestuer	Børnehaver	Integrerede afdelinger	Dagplejere
Fordeling af dagtilbuddets afdelinger	0	0	1	0

Kilde: Børn og Unges administrative systemer. Opgjort pr 1/9 2017

MEDARBEJDERSAMMENSÆTNING

Andel pædagoger	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
Andel uddannede pædagoger	37,2%	41,7%	**45,7%**	50,6%
Andel uddannede pædagoger, inklusiv pædagogiske ledere	51,6%	63,1%	**65,8%**	56,9%

Kilde: Børn og Unges administrative systemer. Gennemsnitlig opgørelse for perioden 1/8-31/7.

Antal medarbejdere fordelt på faggrupper	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**
Pædagoger	5,2	5,8	**6,8**
Pædagogmedhjælpere	6,2	4,5	**4,1**
Teknisk og administrativt personale	0,5	0,7	**1,0**
Ledere (dagtilbudsleder, pædagogiske ledere og souschefer)	2,0	3,0	**3,0**
Dagplejere	0,0	0,0	**0,0**
Andet	0,0	0,0	**0,0**

Kilde: Børn og Unges administrative systemer. Gennemsnitlig opgørelse for perioden 1/8-31/7.

BØRNENES TILSTEDEVÆRELSE

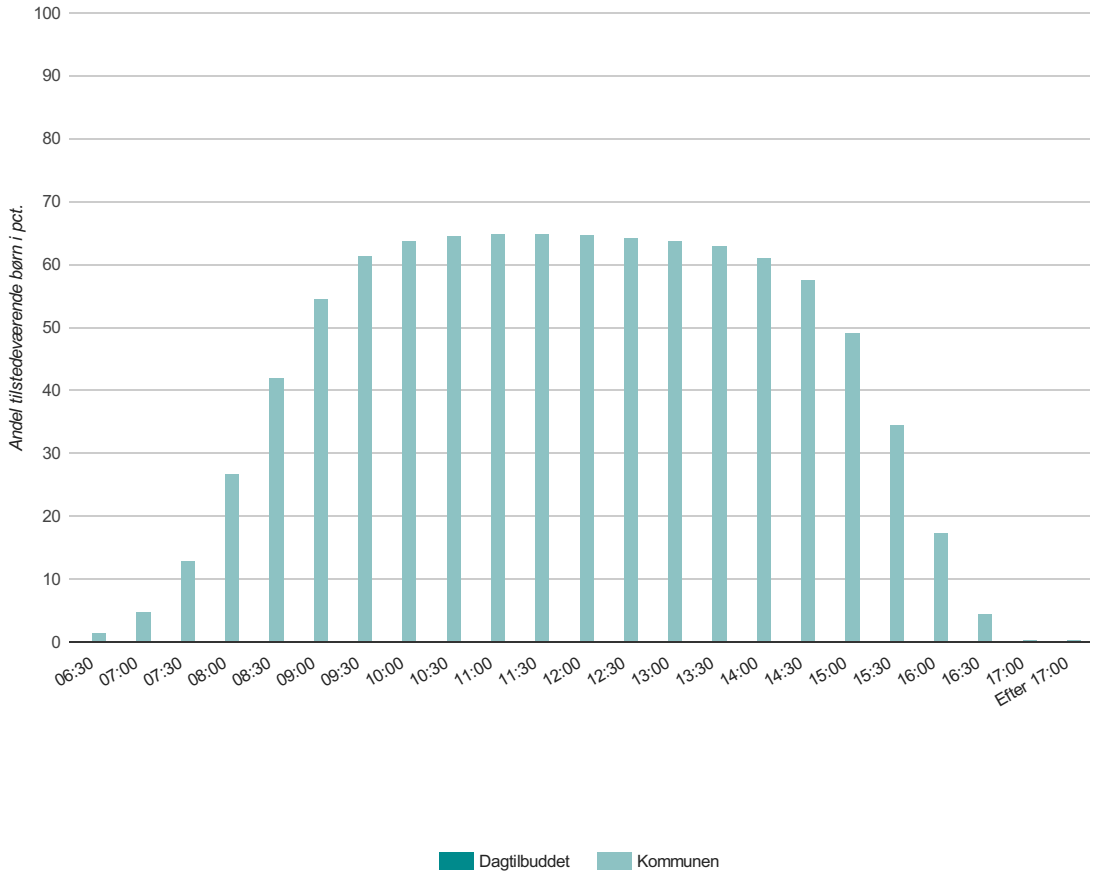

Kilde: Aarhus Kommunes fremmøderegistrering. Gennemsnitlig opgørelse for perioden 1/8 2016-31/7 2017

RESSOURCER

LOKALDISTRIKT

Dagtilbuddets lokaldistrikt	Lokaldistriktet 2015	Lokaldistriktet 2016	**Lokaldistriktet 2017**	Kommunen 2017
Antal børn i alderen ½-2 år bosiddende i lokaldistriktet	464	497	**513**	10.355
Antal børn i alderen 3-5 år bosiddende i lokaldistriktet	352	341	**314**	10.130
Andel af lokaldistriktets børn der er indskrevet i dagtilbud	85,0%	83,5%	**83,9%**	86,2%
Andel af de indskrevne børn i lokaldistriktet, der er indskrevet i eget lokaldistrikt	75,7%	71,8%	**69,1%**	60,5%
Andel af dagtilbuddets børn, der har bopæl i lokaldistriktet	73,3%	74,9%	**76,0%**	69,7%

Kilde: Børn og Unges administrative systemer. Opgjort pr. 1/9.

BØRNETAL

Børn i dagtilbuddet	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
Antal børn indskrevet i dagtilbuddet i alderen 0-2 år	18	28	**28**	7.528
Antal børn indskrevet i dagtilbuddet i alderen 3 år - skole-start	42	43	**40**	9.156
Gennemsnitligt antal børn pr. medarbejder	-	-	**-**	5,7
Børn med handicap				
Antal børn med handicap i dagtilbuddet	0	0	**0**	230
Andel børn med handicap i dagtilbuddet	0,0%	0,0%	**0,0%**	1,4%
Børn med dansk som andetsprog				
Antal børn med dansk som andetsprog (bhv.-skolestart) i dagtilbuddet	1	1	**0**	1.586
Andel børn med dansk som andetsprog (bhv.-skolestart) i dagtilbuddet	2,4%	2,3%	**0,0%**	17,3%

Kilde: Børn og Unges administrative systemer. Opgjort pr. 1/9.

FORÆLDRENES UDDANNELSESNIVEAU

Andel forældre til børn i dagtilbuddet, hvis højeste gennemførte uddannelse er...:	Dagtilbuddet 2017	Kommunen 2017
Grundskole	**0,0%**	6,3%
Gymnasial uddannelse eller erhvervsfaglig uddannelse	**7,8%**	19,9%
Kort videregående uddannelse eller mellemlang videregående uddannelse	**32,5%**	30,8%
Lang videregående uddannelse eller Ph.d.	**58,4%**	42,6%
Ikke oplyst forældreuddannelse	**1,3%**	0,4%

Kilde: Danmarks Statistik Opgjort pr. 1/6 2017

MEDARBEJDER SYGEFRAVÆR OG ARBEJDSMILJØ

Arbejdsmiljø og trivsel har stor indflydelse på løsning af kerneopgaven. En høj social kapital i form af en god samarbejdsevne baseret på en høj grad af tillid og retfærdighed på arbejdspladsen giver mere motiverede og engagerede medarbejdere og en højere produktivitet. Social kapital kan således betragtes som et nøglebegreb, når der tales om arbejdsmiljø og trivsel.

Børn og Unges strategi for Attraktive og Bæredygtige arbejdspladser

Vi fremmer trivsel, samarbejde og et godt arbejdsmiljø
Som ansatte i Børn og Unge udvikler vi attraktive arbejdspladser, skaber fælles udvikling og håndterer forandring via retfærdige, gennemskuelige og involverende processer. Med udgangspunkt i et stærkt samarbejde i MED har vi fokus på et godt arbejdsmiljø, hvor der er sammenhæng mellem trivsel på arbejdspladsen og kvalitet i opgaveløsningen.

Vi gør det meningsfuldt for alle medarbejdere og ledere at arbejde i Børn og Unge. Det betyder, at alle har indflydelse på eget arbejde og mulighed for fortsat at udvikle sig uanset erfaring. Alle skal opleve at bidrage til løsningen af den fælles opgave - at give alle børn og unge det bedste afsæt for et godt liv. Ledere i Børn og Unge går forrest og sikrer følgeskab gennem ærlig og tydelig kommunikation. De tager ansvar for det gode samarbejde om kerneopgaven, skaber sammenhæng og viser retning.

Vi samarbejder på tværs
Som ansatte i Børn og Unge lykkes vi med et tillidsfuldt samarbejde, når vi anerkender vores forskellige opgaver, kompetencer, erfaringer og perspektiver. Vi samarbejder på tværs af faggrupper, hierarkier og organisatoriske grænser for at skabe størst mulig progression for børn og unge, ansatte og organisationen som helhed.

Vi etablerer tid og rum til konstruktiv kritisk refleksion
Som ansatte i Børn og Unge prioriterer vi fælles refleksion over vores handlinger med afsæt i erfaringer, observationer, data og forskningsbaseret viden. Vi er nysgerrige på hinandens praksis, søger sparring og tilbyder vores hjælp. Vi udfordrer hinandens vaner og rutiner. Vi tør sætte os selv i spil for at styrke evnen til at træffe fagligt kvalificerede og oplyste beslutninger.

Vi fremmer videndeling og anvender vores ressourcer optimalt
Som ansatte i Børn og Unge fremmer vi åbenhed, gennemsigtighed og gør det naturligt at dele viden og ideer til nye løsninger. I ord og handlinger er vi troværdige, respektfulde og engagerede. Det er en fælles forpligtelse – som en del af kerneopgaven – at prioritere og anvende vores ressourcer optimalt med øje for sikker drift.

Vi stræber efter en kultur, hvor viden knytter den daglige opgaveløsning og strategiske udvikling tættere sammen. Det er en kollektiv forpligtelse og et individuelt ansvar at dele erfaringer og viden lokalt og på tværs af opgaver, fagligheder og ansvarsområder.

Til belysning af den sociale kapital, stilles der skarpt på fire dimensioner, som tilsammen belyser medarbejdernes vurdering af relationerne til nærmeste kolleger, nærmeste leder, andre grupper (fx andre afdelinger) og arbejdspladsen som helhed (på en skala fra 1-100).

Medarbejdernes vurdering af dagtilbuddets sociale kapital i forhold til...:	Dagtilbuddet 2013	Dagtilbuddet 2015	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
Relationer til kolleger	-	93	**86**	80
Relationer til nærmeste leder	-	86	**92**	79
Relationer til andre grupper	-	-	**82**	71
Relationer til arbejdspladsen som helhed	-	90	**84**	74

Kilde: Aarhus Kommunes ArbejdsPladsVurdering og Social kapital målingen

Sygefravær blandt medarbejdere	Dagtilbuddet 2015	Dagtilbuddet 2016	**Dagtilbuddet 2017**	Kommunen 2017
Gennemsnitligt antal fraværsarbejdsdage pr. fuldtidsansatte i alt	11,5	6,1	**22,9**	14,4
Korttidssygefravær (sygefraværsperioder på 14 kalenderdage eller derunder) - gennemsnitligt antal fraværsarbejdsdage pr. fuldtidsansat	0,8	1,6	**1,7**	7,9
Langtidssygefravær (sygefraværsperioder over 14 kalenderdage) - gennemsnitligt antal fraværsarbejdsdage pr. fuldtidsansat	10,6	5,0	**19,5**	6,5

Kilde: Børn og Unges administrative systemer. Opgjort for perioden 1/8-31/7

ØKONOMI

Børn og Unges decentralisering følger de fælles kommunale retningslinjer om, at det akkumulerede overskud ikke må ligge over 10 %, mens et underskud ikke må være større end 5 % af det samlede budget. Siden 2011 har der været særligt fokus på overholdelse af de udmeldte budgetter. Det har derfor krævet særlige aftaler at overskride budgettet.

Budget og regnskab	Dagtilbuddet 2014	Dagtilbuddet 2015	**Dagtilbuddet 2016**	Kommunen 2016
Dagtilbuddets samlede budget	4.910.234	5.339.558	**6.565.242**	1.857.980.444
Dagtilbuddets regnskab	64.498	-193.445	**39.253**	14.909.222
Dagtilbuddets akkumulerede over- eller underskud	206.147	12.702	**51.955**	28.764.845
Særligt tildelte ressourcer til...:				
Børn med særlige behov	149.519	147.200	**160.777**	39.964.187
Børn med vidtgående handicap	0	0	**0**	60.585.121
Udsatte børn	4.686	4.638	**5.101**	41.049.721
Varetagelse af sprogstimulering af børn med dansk som andetsprog	23.195	8.400	**6.100**	9.009.700

Kilde: Børn og Unges administrative systemer. Opgjort for perioden 1/1-31/12

Gennemsnitlige udgifter pr. barn	Dagtilbuddet 2014	Dagtilbuddet 2015	**Dagtilbuddet 2016**	Kommunen 2016
Udgifter pr. barn	83.969	91.771	**90.744**	115.831

Kilde: Børn og Unges administrative systemer. Opgjort for perioden 1/1-31/12

DAGTILBUDSBESTYRELSENS UDTALELSE

Bestyrelsen har gennemlæst og drøftet kvalitetsrapporten.

Vi har noteret os svarene samt dagtilbuddets fokusområder.

Vi er tilfredse med rapporten og har ikke yderlige at tilføje.